

Asia: VN/2258/2021

Lausuntopyyntö: Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston (JTF) valmistelun ja siihen liittyvän ympäristöarvioinnin aloittamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Bioenergia ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto ja esittää seuraavaa:

JTF-prosessin valmistelu on aikataulupaineista huolimatta toteutettu hyvin osallistavasti ja etenkin maakuntien osalta hyvin avoimesti. Prosessin aikana on voitu toteuttaa JTF-tukeen oikeutettujen alueiden laajennus alkuperäisestä ehdotuksesta, mikä on ollut hyvä asia. Valmistelun viime vaiheissa on syytä kiinnittää huomiota Do no significant harm (DNSH) periaatteeseen, joka on omiaan estämään JTF-varojen käyttöä suobiomassojen ja soiden monipuoliseen hyödyntämiseen. DNSH:n tulee ottaa huomioon kestävyys eri elementit ja jatkovalmistelussa Suomen on huolehdittava, ettei DNSH-periaatteen soveltaminen jää yksipuoliseksi.

Turvetoimialan syöksy on tosiasia ja onkin tärkeämpää, että myös JTF-rahoituksen kautta voidaan tukea suoraan tai välillisesti alaa siirtymässä.

Asetusehdotuksen mukaan oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta osoitetaan rahoitusta yhteen erityistavoitteeseen, jolla annetaan ”alueille ja ihmisille mahdollisuus käsitellä yhteiskunnallisia, taloudellisia ja ympäristöön liittyviä vaikutuksia, joita ilmastoneutraaliin talouteen siirtymisellä on”. Tuettavien alueiden on oltava alueita, joihin siirtymän taloudelliset ja yhteiskunnalliset vaikutukset kohdistuvat kielteisimmän, etenkin siltä osin kuin on kyse odotetuista työpaikkojen menetyksistä ja kasvihuonekaasuvältaisimpien teollisuuslaitosten tuotantoprosessien muuttamisesta.

Bioenergia ry pitää tärkeänä, että JTF-rahasto toteuttaa mahdollisimman hyvin oikeudenmukaisen siirtymän peruseriaatetta kohdentaen tukea sinne, missä muutos on kaikkein merkittävin niin, "ettei ketään jätetä". Näin tuen olisi suuntauduttava alueille, joilla energiaturpeen käytön vähenemisellä on merkittävimmät vaikutukset. Turpeen energiakäytön väheneminen aiheuttaa

pahiten kärsivissä maakunnissa, Etelä- ja Pohjois-Pohjanmaalla satojen työpaikkojen vähenemisen. Maakuntien energiantuotanto on vahvasti riippuvainen turpeesta, ja siirtymä aiheuttaa muutoksia koko kaukolämmöntuotantojärjestelmässä. Lisäksi turvetuotannosta vapautuvat suonpohjat asettavat omat haasteensa, kun arviomme mukaan jopa 20 000 ha:sta energitaturvetuotannossa olleista alueista joudutaan luopumaan ennenaikaisesti. Energiaturpeen käytön väheneminen heijastuu myös muiden turvetuotteiden, kuten kasvu- ja kuiviketurpeiden, käyttöön.

JTF-rahastolla tulee voida tukea mahdollisimman laajasti erilaisia toimia siirtymän oikeudenmukaisuuden varmistamiseksi. Rahaston kansallisessa valmistelussa on varmistettava, että JTF-asetuksen artiklan 8 tuettavat toimet ovat kansallisesti toteutettavissa ja että ne on mahdollista ottaa alueilla käyttöön.

Maakunnat laativat alueelliset oikeudenmukaisen siirtymän suunnitelmat, jotka toimivat osaltaan JTF-rahoituksen myöntämisen perusteena hankkeille. Valmistelun aikana alueellisten suunnitelmien laadintaan on liittynyt paljon epävarmuuksia mm. Suomen ja komission välisten neuvotteluiden keskeneräisyyden vuoksi eikä rahaston varojen alueellista jaosta ei ole tietoa. Alueelliseen siirtymäsuunnitelmaan voidaan valita toimet lopullisesti vasta sen jälkeen, kun rahojen kohdentaminen on tiedossa. JTF-valmistelun aikana on tullut ilmi rahaston soveltumattomuus siirtymän akuutteihin tarpeisiin vastaamiseksi. Jatkovalmistelussa ja aikanaan JTF-tukia myönnettäessä tulisikin tavoitella mahdollisimman laajaa soveltamista alueiden tarpeiden ja myös JTF:n yleistavoitteiden mukaisesti päämääränä työllisyyden parantaminen ja elinkeinojen monipuolistaminen.

Bioenergia ry

Harri Laurikka

toimitusjohtaja

Hannu Salo

toimialapäällikkö

Laurikka Harri
Bioenergia ry

Salo Hannu
Bioenergia ry

